

Надсилаємо для можливого використання в роботі результати **Сьомого щомісячного опитування керівників підприємств «Український бізнес в умовах війни» (листопад 2022)**.

Щомісячне опитування керівників підприємств проводить ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» (далі ІЕД) в рамках зміни дії проекту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США).

Результати опитування показали продовження тенденції до погіршення очікувань та оцінок ділового клімату та загальноекономічного середовища. Зокрема, у листопаді частка тих, хто оцінює загальноекономічне становище позитивно, зменшилась із 5,8% до 2,1%. Водночас частка тих, хто оцінює загальноекономічне середовище як погане, зменшилась із 39,3% до 37,7%.

Очікування щодо економічної ситуації на підприємстві та в країні в піврічній перспективі погіршились. Частка «песимістів» щодо очікуваних змін на підприємстві збільшилась не суттєво, із 28,8% до 30,9%, тоді як частка «оптимістів» зменшилась у півтора рази, із 21,0% до 13,8%.

Обсяги виробництва у порівнянні з попереднім місяцем скоротились, очікування щодо їх змін на наступні 3 місяці погіршились. Частка тих підприємств, на яких виробництво скоротилось, незначним чином збільшилась, із 21,6% до 23,5%. Водночас частка підприємств, що повідомили про зростання виробництва, зменшилась, із 17,3% у жовтні до 8,3% у листопаді. Відсоток підприємств, на яких планується зростання виробництва на найближчі три місяці, зменшився із 29,1% у жовтні до 16,9% у листопаді, водночас частка тих, хто планує зменшення виробництва, збільшилась незначним чином, із 12,4% до 13,4%.

Водночас плани бізнесу на наступні два роки залишаються оптимістичними, хоча рівень невизначеності в перспективі двох років уперше збільшився. Відсоток тих, хто планує звузити діяльність у наступні два роки, збільшився в листопаді з 6,3% до 11,6%. Водночас, частка тих, хто планує залишитись на поточному рівні, залишилась майже без змін та становить 56,7% (було 56,3% у жовтні). Рівень невизначеності уперше для цього періоду очікувань збільшився із 42,3% до 54,2%.

Рівень невизначеності в піврічній перспективі не змінився, а невизначеність у короткотерміновій перспективі дещо скоротилась. Частка опитаних, що не змогли дати прогноз щодо змін фінансово-економічної ситуації на підприємстві в перспективі на пів року, зменшилась із 45,9% до 43,8%, а загальноекономічного середовища в цілому в країні — із 49,8% до 48,7%. Відсоток невизначеності для запасів готової продукції після двократного збільшення в жовтні, зменшився на 9 в. п., із 23,1% у жовтні до 13,8% у листопаді.



Перебої з електро-, водо- та теплопостачанням уперше стали проблемою номер один. Частка підприємств, які зіштовхнулися з цією проблемою, досягла 78%. Проблема зростання цін на сировину/матеріали/товари посіла другу сходинку серед перешкод для бізнесу (68%), а небезпеки для роботи, пов'язані з війною - третю позицію (46%).

Ракетні обстріли поки що не мали критичного впливу на обсяги виробництва, хоча й стримували активне відновлення, яке тривало від весни. У листопаді зафіксовано різке зменшення частки підприємств, які працюють на 100%, порівняно з довоєнними обсягами – до 3% (у три попередні місяці цей показник залишався на рівні 8%). Однак майже на повних обсягах виробництва в листопаді працювали 43% опитаних (36% в жовтні).

Підприємства вичерпали можливості до активного відновлення експортної діяльності, хоча й активізувався експорт мікробізнесу. У листопаді 17% підприємств повідомили, що припинили експорт після 24 лютого та не змогли його відновити. Це на рівні жовтня (17%) та вересня (16%).

Оцінки державної економічної політики покращились, що засвідчує зростання довіри. Так, 23% опитаних керівників підприємств оцінили державну політику з підтримки бізнесу позитивно, що більше ніж у жовтні 2022 року (16%).

Додаток: pdf файл 42 стор.

З повагою,

Керівниця проєкту,
Виконавча директорка ІЕД



Оксана КУЗЯКІВ

Контактна особа:

Олена Рубанік, асистентка проєкту, +38 (097) 352 04 11; rubanik@ier.kyiv.ua